

KONKLUSIONER

Vedr.: Konklusioner fra 61. møde i EØS-Rådet (den 20. november 2025 i Bruxelles)

61. møde i EØS-Rådet fandt sted den 20. november 2025 i Bruxelles under forsæde af Þorgerður Katrín Gunnarsdóttir, Islands udenrigsminister. I mødet deltog Marie Bjerre, Danmarks europaminister, som repræsentant for formandskabet for Rådet for Den Europæiske Union, Espen Barth Eide, Norges udenrigsminister, og Sabine Monauni, Liechtensteins udenrigs-, miljø- og kulturminister, samt repræsentanter for Europa-Kommissionen og Tjenesten for EU's Optræden Udadtil.

Medlemmerne af EØS-Rådet drøftede, hvordan aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde (EØS-aftalen) generelt fungerer, og havde en orienterende debat om "EU's forenklingsdagsorden og EØS-aftalen".

Ukraine

1. Medlemmerne af EØS-Rådet mindede om deres tidligere konklusioner og bekræftede på ny deres fortsatte og urokkelige støtte til Ukraines uafhængighed, suverænitet og territoriale integritet inden for dets internationalt anerkendte grænser. Medlemmerne af EØS-Rådet vil i samordning med ligesindede partnere og allierede fortsætte med at yde omfattende politisk, finansiel, økonomisk, humanitær, militær og diplomatisk støtte til Ukraine og dets folk.
2. Trods vedvarende amerikanske og europæiske diplomatiske bestræbelser på at opnå fred og Ukraines villighed til at arbejde hen imod den har Rusland øget intensiteten af sine missil- og droneangreb mod Ukraine, navnlig rettet mod civile og civil infrastruktur, hvilket viser Ruslands mangel på reel politisk vilje til at afslutte sin angrebskrig og deltage i meningsfulde fredsforhandlinger. Medlemmerne af EØS-Rådet opfordrede igen indtrængende Rusland til at tilslutte sig en fuldstændig, betingelsesløs og øjeblikkelig våbenhvile, som Ukraine tilsluttede sig i marts 2025, og gentog medlemmerne af EØS-Rådets støtte til en omfattende, retfærdig og varig fred i Ukraine baseret på principperne i FN-pagten og folkeretten. I den forbindelse mindede medlemmerne af EØS-Rådet om de principper, der blev fastlagt den 6. marts 2025, og som bør være retningsgivende for fredsforhandlingerne.
3. Medlemmerne af EØS-Rådet vil fortsætte med at bidrage til fredsbestræbelserne, navnlig gennem koalitionen af villige og i samarbejde med USA og ved at intensivere deres globale outreach.

Samarbejde i EØS

4. EØS-Rådet understregede EØS-aftalens fortsatte og voksende betydning som et fundamentalt grundlag for forbindelserne mellem EU og EØS-EFTA-landene, især i en tid med geopolitisk usikkerhed, og betonedede betydningen af aftalens struktur med to søjler.
5. Det anerkendte EØS-EFTA-landenes positive bidrag til beslutningsprocessen i forbindelse med EØS-relevant EU-lovgivning og EØS-relevante EU-programmer gennem deres deltagelse i udvalg, ekspertgrupper, undersøgelser og agenturer samt gennem fremsættelse af EØS-EFTA-bemærkninger.
6. EØS-Rådet anerkendte desuden EFTA-Tilsynsmyndighedens og Europa-Kommissionens positive bidrag til overvågningen af, at EØS-aftalen overholdes i alle EØS-landene.
7. EØS-Rådet påpegede betydningen af at indbyde EØS-EFTA-ministre til uformelle EU-ministermøder og -ministerkonferencer, der afholdes af EU-formandskaberne, og som er relevante for EØS-EFTA-landenes deltagelse i det indre marked. Det påskønnede det nuværende danske formandskab og de kommende formandskaber for videreførelsen af denne praksis.
8. EØS-Rådet fremhævede betydningen af et velfungerende indre marked i forbindelse med fremme af betingelser for økonomisk vækst og nye job i hele Europa. Det mindede om fordelene ved de fire friheder og lige og retfærdige konkurrencevilkår for virksomheder og understregede, at reglerne for det indre marked øger innovation, konkurrenceevne og handel.
9. EØS-Rådet var enig om, at det er nødvendigt yderligere at styrke kommunikationsindsatsen vedrørende EØS-aftalen og dens fordele for borgere og virksomheder. Det fremhævede, at større viden om EØS-aftalen på alle niveauer i hele EØS gavner alle kontraherende parter og er vigtigt for et velfungerende indre marked. Med henblik herpå opfordrede EØS-Rådet indtrængende EØS-landene til at sikre, at oplysninger om EØS-aftalen hurtigt gøres lettilgængelige.

10. EØS-Rådet anerkendte den vigtige rolle, som parlamentarisk samarbejde og samarbejde mellem økonomiske partnere og arbejdsmarkedets parter spiller, og noterede sig Det Blandede EØS-Parlamentarikerudvalgs beslutning vedtaget efter dets 63. møde den 25. maj 2025 i Akureyri om Det Blandede EØS-Udvalgs årsberetning om EØS-aftalens funktion i 2024.

Politisk dialog

11. EØS-Rådet anerkendte, at det tætte partnerskab mellem EU og EØS-EFTA-landene er den bedste garant for langsigtet fælles velstand og stabilitet. Dette tætte forhold bidrog til et Europa, som bygger på fred, demokrati, retsstatsprincippet og menneskerettigheder. EØS-Rådet glædede sig over den politiske dialog på ministerniveau mellem Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik og udenrigsministrene fra Island, Liechtenstein og Norge, hvor deltagerne havde en uformel udveksling af synspunkter om aktuelle udenrigspolitiske spørgsmål af fælles interesse, f.eks. Ukraine/Rusland, transatlantiske forbindelser og Mellemøsten, og understregede betydningen af at fortsætte praksissen med at indbyde embedsmænd fra EØS-EFTA-landene til politiske dialoger afholdt i forbindelse med møder i EU-Rådets arbejdsgrupper.

Indarbejdelse af EØS-relevante EU-retsakter

12. EØS-Rådet noterede sig situationsrapporten fra Det Blandede EØS-Udvalg og påskønnede det arbejde, som Det Blandede EØS-Udvalg har gjort for at sikre, at EØS-aftalen fortsat fungerer godt og uden problemer.
13. EØS-Rådet anerkendte det igangværende arbejde med at nedbringe det antal EU-retsakter, der mangler at blive indarbejdet i EØS-aftalen, og at der er opnået vigtige fremskridt i 2025 som følge af EU-institutionernes og EØS-EFTA-landenes fælles bestræbelser. Det bemærkede imidlertid, at efterslæbet stadig er stort, og påpegede behovet for at øge indsatsen og fortsætte det tætte samarbejde om meget langtrukne sager, så der sikres retssikkerhed og ensartethed i EØS. EØS-Rådet understregede også betydningen af at sikre rettidig gennemførelse af gældende EU-ret i de nationale retssystemer.

Økonomisk sikkerhed og det indre markeds konkurrenceevne

14. EØS-Rådet erkendte de aktuelle udfordringer i den internationale handel på et tidspunkt, hvor de globale forsyningskæder er under pres, og bekræftede atter sit engagement i åben, retfærdig og bæredygtig handel og regelbaserede handelsforbindelser.
15. EØS-Rådet påpegede desuden betydningen af det indre marked med hensyn til at sikre Europas konkurrenceevne, strategiske autonomi, samtidig med at en åben økonomi bevares, økonomiske sikkerhed, modstandsdygtighed, fødevarerikring, industrielle fornyelse, robuste teknologiske førerstilling og tiltrækningskraft som forretningssted. EU og EØS-EFTA-landene har en fælles interesse i at sikre et velfungerende indre marked og opretholde lige konkurrencevilkår både på verdensplan og på det indre marked, i takt med at nye politikker og initiativer udvikles, for at kunne håndtere de aktuelle geopolitiske udfordringer på områder som global konkurrence, klimaændringer, den dobbelte grønne og digitale omstilling, strategiske afhængigheder og forsyningskæderisici i strategiske sektorer.
16. EØS-Rådet fremhævede betydningen af at skabe et innovations- og erhvervsvenligt miljø for at styrke konkurrenceevnen i EØS og bemærkede vigtigheden af at mindske den strategiske afhængighed i følsomme sektorer samt forenkle reguleringsprocesserne. Det så med tilfredshed på bestræbelserne på at forenkle reglerne og mindske unødvendige administrative byrder gennem lovgivningsmæssige og ikkelovgivningsmæssige initiativer, herunder omnibusforslagene, da de er særlig vigtige for små og mellemstore virksomheder (SMV'er), som udgør langt størstedelen af virksomhederne i EØS.
17. EØS-Rådet understregede betydningen af et tæt samarbejde mellem EU og EØS-EFTA-landene om at øge den økonomiske sikkerhed og modstandsdygtighed samt sikre og styrke forsyningskæderne ved at diversificere forsyningen og opbygge produktionskapacitet på det indre marked, navnlig inden for nul- og lavemissionsteknologier i overensstemmelse med punkt 28 i den første globale statusopgørelse i henhold til Parisaftalen, samt inden for mikrochips og kritiske råstoffer. Økonomisk sikkerhed i EØS bør fokusere på at fremme konkurrenceevnen i EØS og beskytte mod fælles økonomiske sikkerhedsrisici samt på partnerskab med andre lande med fælles interesser.

18. EØS-Rådet anerkendte, at EU's strategiske dagsorden 2024-2029 tager tilstrækkeligt hensyn til EØS-landenes fælles udfordringer. Det roste bestræbelserne på at udvikle et dybere og mere modstandsdygtigt indre marked, som kan bidrage til udvikling af centrale fremtidige teknologier og til Europas konkurrenceevne på lang sigt, og glædede sig over bestræbelserne på at opretholde et stærkt og sikkert Europa.

Klimaændringer, biodiversitet og den grønne omstilling

19. EØS-Rådet var enig om, at der kræves fortsat høje ambitioner, en kollektiv indsats og hurtig handling for at sikre omstilling til en bæredygtig, socialt retfærdig, klimaneutral og miljøvenlig fremtid. Det opfordrede til at gå væk fra fossile brændstoffer i energisystemerne på en retfærdig, velordnet og rimelig måde i overensstemmelse med kursen mod 1,5 °C og at fremskynde indsatsen i dette kritiske årti med henblik på at opnå nettonulemission senest i 2050 i overensstemmelse med den bedste tilgængelige videnskab. Med EØS' potentiale in mente gentog det også opfordringen til at tredoble kapaciteten inden for vedvarende energi på verdensplan og fordoble den gennemsnitlige årlige forbedringsrate for energieffektivitet på verdensplan senest i 2030 og fremskynde nul- og lavemissionsteknologier. Det så med tilfredshed på EU's bestræbelser på at sikre den europæiske industris konkurrenceevne og dekarbonisering.
20. EØS-Rådet anerkendte betydningen af en sikker, økonomisk overkommelig og bæredygtig energiforsyning og af at forsvare europæisk energiinfrastruktur mod hybride og andre trusler. EØS-Rådet understregede, at en omfattende og teknologineutral strategi for dekarbonisering og konkurrenceevne bør give industrien forudsigelighed og stræbe efter at tiltrække, opskalere og fastholde virksomheder i Europa.
21. EØS-Rådet anerkendte de skadelige virkninger af Ruslands angrebskrig mod Ukraine på energisektoren i Europa og noterede sig fremskridtene med gennemførelsen af Europa-Kommissionens REPowerEU-plan. EØS-Rådet noterede sig den nylige offentliggørelse af EU's køreplan for udfasning af russiske fossile brændstoffer, som har til formål at mindske afhængigheden af russiske fossile brændstoffer.

22. EØS-Rådet understregede den nøglerolle, som CO₂-prissætning spiller i den grønne omstilling og det fortsatte samarbejde mellem EU og EØS-EFTA-landene i udviklingen af EU's emissionshandelssystem. Det hilste det igangværende arbejde med at inkludere EØS-EFTA-landene i kulstofgrænsetilpasningsmekanismen velkommen. EØS-Rådet understregede endvidere behovet for effektive foranstaltninger til at sikre troværdige emissionsdata og fortsat skaffe pålidelige data fra tredjelande.
23. EØS-Rådet noterede sig pakken om militær mobilitet og understregede vigtigheden af at sikre tæt samarbejde for så vidt angår aspekter i pakken, der kan berøre EØS-EFTA-landene og EØS-aftalen.
24. Transport udgør en stor kilde til emissioner i Europa, og derfor gentog EØS-Rådet vigtigheden af, at EØS-landene samarbejder om at opnå en bæredygtig, konkurrencedygtig og modstandsdygtig transportsektor. Der bør fortsat være stærkt fokus på grøn skibsfart og grøn luftfart samt lufthavns- og havneinfrastrukturer. EØS-Rådet fremhævede fremskyndelse af overgangen til bæredygtige transportformer og bæredygtige brændstoffer i hele EØS, samtidig med at konnektiviteten i afsidesliggende områder, herunder østater og regioner i den yderste periferi, og en retfærdig omstilling sikres. Omstillingen til bæredygtige brændstoffer kræver tilpasning af efterspørgslen til en pålidelig og skalerbar forsyning, samtidig med at fremspirende teknologier udnyttes for at lette effektiv dekarbonisering. Opbygning af modstandsdygtighed gennem innovation, fleksible overholdelsesmekanismer og investeringer i bæredygtig infrastruktur er væsentlig for at sikre handelsstrømmene. Desuden er det afgørende at forbedre jernbanekapaciteten og reducere vejgodstransportens emissioner.
25. EØS-Rådet gik fuldt og helt ind for at optrappe bekæmpelsen af klimaændringer, fortsætte omstillingen til bæredygtig energi og fortsat beskytte naturen og fremme vores cirkulære økonomi over hele linjen for at øge vores konkurrenceevne. EØS-Rådet fremhævede betydningen af et fortsat tæt samarbejde mellem EU og EØS-EFTA-landene om at nå deres respektive klima- og biodiversitetsmål og -målsætninger og fastholde målene i Parisaftalen og Kunming-Montreal-rammen for biodiversitet.

EØS-Rådet var enigt om, at det er væsentligt at imødegå tabet af biodiversitet, og bemærkede, at EU's målsætning om nulforurening samt samarbejde om et renere Europa og et giftfrit miljø er en nødvendig del heraf. EØS-Rådet påpegede betydningen af reguleringsmæssig tilpasning inden for den cirkulære økonomi og gjorde opmærksom på behovet for at styrke vandretilstanden i alle sektorer.

26. I erkendelse af at klimaændringer og tab af biodiversitet er globale udfordringer, gentog EØS-Rådet sit fulde engagement i at gennemføre FN's 2030-dagsorden, Parisaftalen og den globale Kunming-Montreal-ramme for biodiversitet, som er multilaterale og væsentlige for at styre en global indsats mod klimaændringer og tab af biodiversitet. Under hensyntagen til resultaterne af De Forenede Nationers rammekonvention om klimaændringer COP28 og COP29 fremhævede EØS-Rådet den fortsatte betydning af øgede globale ambitioner i henhold til Parisaftalen. Med henblik herpå så EØS-Rådet med tilfredshed på meddelelsen om nationalt bestemte bidrag (NDC'er) efter 2030 og opfordrede alle parter, der endnu ikke har indgivet deres NDC, til hurtigt at gøre det. Det påpegede, at NDC'er efter 2030 bør bygge på den første globale statusopgørelse, afspejle fremskridt og det højest mulige ambitionsniveau, være i overensstemmelse med emissionsveje, der begrænser den globale opvarmning til 1,5 °C, og den bedste tilgængelige videnskab i lyset af forskellige nationale forhold samt omfatte absolutte emissionsreduktionsmål for hele økonomien, der dækker alle drivhusgasser, sektorer og kategorier, og påvise, hvordan parterne gennemfører den første globale statusopgørelse. EØS-Rådet understregede, at landene er nødt til at fastsætte og/eller fremskynde deres mål om nettonul for drivhusgasemissioner og føre en ambitiøs dialog med centrale ligesindede partnere. Desuden noterede EØS-Rådet sig Europas ambition om at bevare sin førende rolle med hensyn til at opfylde sine internationale biodiversitetsforpligtelser, navnlig dem, der blev indgået i den globale Kunming-Montreal-rammeaftale for biodiversitet. Under hensyntagen til resultatet af den 16. partskonference under FN's konvention om den biologiske mangfoldighed understregede EØS-Rådet behovet for, at alle parter ajourfører eller reviderer deres nationale biodiversitetsstrategier og -handlingsplaner for hurtigst muligt at tackle de direkte og indirekte drivkræfter bag tab af biodiversitet.

Digital omstilling

27. EØS-Rådet fremhævede, at sikring af mediefrihed og -pluralisme, redaktionel uafhængighed og beskyttelse af journalister er helt afgørende for et velfungerende demokratisk samfund i den digitale tidsalder sammen med respekt for disse vigtige værdier som fastsat i den relevante EU-lovgivning, herunder om støtte til uafhængige medier og finansiering heraf.
28. EØS-Rådet fremhævede vigtigheden af, at EØS-landene arbejder tæt sammen om at sikre en konkurrencedygtig, retfærdig og modstandsdygtig digital omstilling, og om at gøre Europa til en global leder inden for strategiske digitale teknologier. Det understregede endvidere, at det er afgørende at beskytte den digitale infrastrukturen og de digitale tjenesters integritet og modstandsdygtighed for at beskytte vores demokratiske samfund og forsvare vores europæiske værdier.
29. EØS-Rådet noterede sig behovet for at fremskynde udbredelsen af AI i industrien samt i små og mellemstore virksomheder og støttede i overensstemmelse med erklæringen om inklusiv og bæredygtig kunstig intelligens for mennesker og planeten, der blev vedtaget den 11. februar 2025 i Paris, den foreslåede strategi for anvendelse af AI og opfordrede til, at myndigheder, industrien og civilsamfundet fra EØS-landene inddrages tæt i gennemførelsen heraf. For at maksimere den samfunds- og innovationsmæssige værdi af data understregede EØS-Rådet endvidere behovet for at gøre en yderligere indsats for at skabe en ægte europæisk dataunion, herunder ved at forenkle overholdelsen af gældende lovgivning og forbedre datastyringen.
30. EØS-Rådet understregede betydningen af den kommende indarbejdelse af forordningen om digitale tjenester og forordningen om digitale markeder i EØS-aftalen. Det bemærkede de potentielle økonomiske, miljømæssige og samfundsmæssige fordele ved kunstig intelligens (AI) og erkendte desuden betydningen af at etablere en fælles regelramme for AI i Europa gennem AI-forordningen og af at sikre, at AI-systemer, der bringes i omsætning på det indre marked og anvendes i EØS, er sikre, pålidelige og etiske og respekterer grundlæggende rettigheder, europæiske værdier og etiske principper.

31. EØS-Rådet noterede sig vigtigheden af at styrke cybersikkerheden og beskytte mennesker, institutioner og kritisk infrastruktur mod hybride trusler. Det hilste Kommissionens meddelelse om den europæiske handlingsplan for cybersikkerhed for hospitaler og sundhedstjenesteydere samt EU-forordningen om cybersolidaritet og forordningen om cyberrobusthed velkommen og opfordrede parterne i EØS-aftalen til fortsat at arbejde tæt sammen for at uddybe deres samarbejde om at øge det indre markeds modstandsdygtighed og forhindre cybertrusler.
32. EØS-Rådet anerkendte betydningen af at styrke Europas økosystem for halvledere gennem forordningen om europæiske mikrochips ved at diversificere forsyningskæderne, fastholde den teknologiske førerstilling og udvikle produktionskapaciteten og ved at fortsætte ambitionerne gennem en mikrochipforordning 2.0.

Den sociale dimension

33. EØS-Rådet understregede betydningen af EØS-aftalens sociale dimension, der omfatter spørgsmål vedrørende arbejdsret, sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen og ligestilling mellem kønnene. EØS-Rådet anerkendte vigtigheden af retfærdige og velfungerende arbejdsmarkeder og velfærdssystemer og af at øge arbejdsmarkedsdeltagelsen og sikre et godt match mellem færdigheder og arbejdsmarkedets behov som afgørende for at gennemføre en retfærdig, grøn og digital omstilling og styrke det indre markeds konkurrenceevne.
34. EØS-Rådet fremhævede betydningen af at sikre social beskyttelse, lige muligheder og retfærdige arbejdsvilkår og så med tilfredshed på de fremskridt, der er gjort med gennemførelsen af den europæiske søjle for sociale rettigheder, en ramme, som sigter mod et mere inklusivt, modstandsdygtigt og konkurrencedygtigt Europa.

Samarbejde på sundhedsområdet

35. EØS-Rådet anerkendte de strategiske erfaringer fra kriseberedskabet og -indsatsen på sundhedsområdet i EØS under covid-19-pandemien. Det indre markeds integritet og en velfungerende EØS-aftale er fortsat væsentlige prioriteter i denne sammenhæng. EØS-Rådet understregede betydningen af at opbygge den europæiske sundhedsunion og så frem til et tættere samarbejde mellem EU og EØS-EFTA-landene om sundhedsberedskab og -indsats. EØS-Rådet noterede sig også forslaget til forordning på området kritiske lægemidler med henblik på at muliggøre mere modstandsdygtige forsyningskæder og styrke den europæiske produktionskapacitet. EØS-Rådet så også frem til yderligere fremskridt med reformen af EU's lægemiddellovgivning vedrørende rettidig og lige adgang til sikre, effektive og økonomisk overkommelige lægemidler, forsyningsikkerhed for lægemidler og tilvejebringelse af et attraktivt og innovationsvenligt miljø for forskning, investering, udvikling og produktion af lægemidler i Europa samt foranstaltninger til bekæmpelse af sjældne sygdomme og antimikrobiel resistens.
36. EØS-Rådet fremhævede betydningen af at styrke EU's tiltag vedrørende pleje og mental sundhed og af yderligere at styrke sundhedssystemernes kapacitet og modstandsdygtighed, herunder modstandsdygtighed over for klimaændringer, navnlig på områder, hvor pandemien blotlagde mangler.

EU-programmer og -agenturer

37. EØS-Rådet anerkendte EU-programmers bidrag til opbygningen af et grønnere, mere digitalt og modstandsdygtigt Europa, understregede betydningen af EØS-EFTA-landenes deltagelse i en række EU-programmer i perioden 2021-2027 og anerkendte deres betydelige finansielle bidrag til programmerne.
38. EØS-Rådet understregede, at EØS-aftalens artikel 78 fastsætter, at de kontraherende parter skal styrke og udvide samarbejdet på flere områder ud over de fire friheder. EØS-EFTA-landene bør have adgang til alle dele af de programmer, som de deltager i. EØS-Rådet fremhævede betydningen af øget forskningssikkerhed og opfordrede parterne til at arbejde tæt sammen om dette, herunder ved at anvende risikostyring og andre passende foranstaltninger.

Aftalen garanterer alle medlemmer lige rettigheder og forpligtelser, og det er afgørende for, at den kan fungere godt, at disse principper overholdes. EØS-Rådet opfordrede navnlig alle gennemførelsesorganer på både europæisk og nationalt plan til at offentliggøre og fremme partnerskabsmuligheder i hele EØS, og til at gøre alle aktører fuldt ud opmærksom på EØS-EFTA-landenes rettigheder og forpligtelser, når de deltager i EU-programmer.

39. EØS-Rådet påpegede, at et bredt samarbejde på rumområdet er vigtigt for at styrke Europas industrigrundlag og bevare det indre markeds integritet og gode funktion. Det noterede sig de igangværende drøftelser om EØS-EFTA-landenes deltagelse i programmet for sikker konnektivitet og forslaget til EU-rumforordning.
40. Uden at det berører de kommende forhandlinger på EU-plan om den flerårige finansielle ramme, opfordrede EØS-Rådet til løbende dialog om forberedelserne til programmeringsperioden efter 2027 med henblik på at sikre tidlig indarbejdelse af nye programforordninger i EØS-aftalen, under hensyntagen til at EØS-EFTA-landenes deltagelse følger af bestemmelserne i EØS-aftalen. EØS-Rådet fremhævede endvidere vigtigheden af at sikre et tæt samarbejde mellem EØS-EFTA-landene og Den Europæiske Union om udformningen af fremtidige EU-programmer i overensstemmelse med EØS-aftalen.
41. EØS-Rådet understregede betydningen af den kommende indarbejdelse i EØS-aftalen af EU's pakke om bekæmpelse af hvidvask af penge og finansiering af terrorisme (AML/CFT) for at bidrage til bekæmpelsen af hvidvask af penge og finansiering af terrorisme.

Finansieringsmekanismer

42. EØS-Rådet mindede om, at EØS-aftalen indeholder bestemmelser om EØS-EFTA-landenes deltagelse i det indre marked, og i denne forbindelse mindede det også om, at EØS-EFTA-landene bidrager til at mindske de sociale og økonomiske forskelle i EØS gennem EØS-finansieringsmekanismen og den norske finansieringsmekanisme til fordel for de kontraherende parter med henblik på at fremme en løbende og afbalanceret styrkelse af de handelsmæssige og økonomiske forbindelser mellem alle kontraherende parter i EØS-aftalen i overensstemmelse med EØS-aftalens artikel 115.
43. EØS-Rådet så med tilfredshed på ikrafttrædelsen den 1. august 2025 af aftalen om EØS-finansieringsmekanismen for perioden maj 2021 til april 2028 mellem Island, Liechtenstein, Norge og EU og af aftalen mellem Norge og EU om den norske finansieringsmekanisme for perioden maj 2021 til april 2028.
44. Med sigte på en vellykket gennemførelse af finansieringsmekanismerne for perioden maj 2021 til april 2028 hilste EØS-Rådet indgåelsen af de bilaterale aftalememoranda og programaftaler mellem EØS-EFTA-landene og visse støttemodtagende lande velkommen og så frem til en hurtig indgåelse af bilaterale aftalememoranda med alle de støttemodtagende lande med henblik på at fastlægge en klar ramme og tidsplan for en effektiv og rettidig anvendelse af midlerne, som vil bidrage til de aftalte tematiske prioriteter, europæisk grøn omstilling, demokrati, retsstatsprincippet og menneskerettigheder samt social inklusion og modstandsdygtighed.
45. EØS-Rådet understregede, at de kontraherende parter i lyset af artikel 10 i protokol 38D skal vurdere behovet for at imødegå de økonomiske og sociale forskelle inden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde og på grundlag af vurderingen indlede fremtidige forhandlinger om de næste finansieringsmekanismer i god tid inden afslutningen af finansieringsmekanismerne for 2021-2028 for at undgå mangler i gennemførelsen og muliggøre en effektiv programmering af det fremtidige finansieringsperspektiv.

Fiskeri og markedsadgang for fisk og fiskevarer

46. EØS-Rådet noterede sig ikrafttrædelsen af de to tillægsprotokoller til EU's bilaterale aftaler med Island og Norge, der fastsætter toldkontingenter for import til EU-markedet frem til april 2028 af visse fisk og fiskevarer med oprindelse i disse lande.
47. Medlemmerne af EØS-Rådet noterede sig med beklagelse den alvorlige tilbagegang i makrelbestanden i det nordøstlige Atlanterhav og erkendte betydningen af rettidigt at nå frem til en omfattende fordelingsaftale.
48. EØS-Rådet bekræftede også atter de forpligtelser, der er fastsat i protokol 9 til EØS-aftalen om handel med fisk og andre produkter fra havet.
49. Medlemmerne af EØS-Rådet understregede den store betydning af et konstruktivt samarbejde om fiskerispørgsmål, som bør være afbalanceret og til gensidig gavn, navnlig med hensyn til bæredygtig forvaltning af bestande af fælles interesse.
50. Medlemmerne af EØS-Rådet anerkendte betydningen af fortsat at behandle respektive udestående spørgsmål vedrørende fiskeripolitik med henblik på at løse dem og erkendte betydningen af bilaterale dialoger om fiskeriforvaltning samt behovet for aftaler om fordelingsordninger mellem EU og de respektive EØS-EFTA-lande.

Handel med landbrugsprodukter

51. EØS-Rådet mindede om de kontraherende parter forpligtelser i overensstemmelse med EØS-aftalens artikel 19 og opfordrede parterne til at fortsætte dialogen med henblik på at undersøge vilkårene for samhandelen med landbrugsprodukter for at opnå gradvis liberalisering inden for rammerne af deres respektive landbrugspolitikker. EØS-Rådet tilskyndede de kontraherende parter til at foretage en ny revision af handelsordningen for forarbejdede landbrugsprodukter inden for rammerne af artikel 2, stk. 2, og artikel 6 i protokol 3 til EØS-aftalen med henblik på at fremme handelen yderligere på dette område.